

იუსტიციის
სამინისტრო

ევროკავშირის მართლმსაჯულების სასამართლოს პრეცედენტული სამართალი

ევროკავშირის მართლმსაჯულების სასამართლოს (CJEU) [2014 წლის 13 ნოემბრის გადაწყვეტილება \(მეორე პალატა\), Mario Vital Pérez v Ayuntamiento de Oviedo, C-416/13, ECLI:EU:C:2014:2371.](#)

მოკლე მიმოხილვა:

აღნიშნულ საქმეში ესპანეთის მოქალაქე მარियो ვიტალ პერესმა გაასაჩივრა ოვიედოს მუნიციპალიტეტის მიერ გამოცხადებული კონკურსის პირობა, რომლის მიხედვითაც, ადგილობრივი პოლიციის თანამდებობაზე დასანიშნად კანდიდატის მაქსიმალური ასაკი შესაძლოა ყოფილიყო 30 წელი.

მოსარჩელე ამტკიცებდა, რომ აღნიშნული მოთხოვნა არღვევდა საჯარო სამსახურზე თანაბარი წვდომის კონსტიტუციურ უფლებას და წარმოადგენდა ასაკის ნიშნით დისკრიმინაციის ფორმას. მისი შეფასებით, ეს პირობა ეწინააღმდეგებოდა ევროკავშირის საბჭოს დირექტივას 2000/78/EC, რომელიც კრძალავს ასაკის საფუძველზე განსხვავებულ მოპყრობას დასაქმებისა და პროფესიული საქმიანობის სფეროებში. მოსარჩელე მიუთითებდა, რომ პოლიციის თანამდებობისთვის აუცილებელი ფიზიკური მომზადება შეიძლებოდა შეფასებულიყო კონკურსის პირობებით გათვალისწინებული ფიზიკური ნორმატივების საშუალებით, რის გამოც, დამატებითი ასაკობრივი ზღვრის დაწესება არ წარმოადგენდა გამართლებულ და თანაზომიერ ჩარევას.

საქმის განმხილველმა ეროვნულმა სასამართლომ მიიჩნია, რომ ასაკობრივი ზღვრის დაწესება, შესაძლოა, მართლაც არღვევდეს სამსახურზე თანაბარი წვდომის უფლებას. აღნიშნული გარემოებიდან გამომდინარე, სასამართლომ შეაჩერა საქმის განხილვა და წინასწარი გადაწყვეტილების პროცედურის ფარგლებში მიმართა ევროკავშირის მართლმსაჯულების სასამართლოს შეკითხვით, წარმოადგენს თუ არა ასაკობრივი ზღვრის დაწესება ევროკავშირის კანონმდებლობით დადგენილ ასაკის ნიშნით დისკრიმინაციას, როგორც ეს განსაზღვრულია დირექტივის 2000/78/EC მე-2(2), მე-4(1) და მე-6(1)(c) მუხლებით, ასევე ევროკავშირის ძირითად უფლებათა ქარტიის 21(1)-ე მუხლით.

ევროკავშირის მართლმსაჯულების სასამართლომ განმარტა, რომ ადგილობრივი პოლიციის სამსახურში დასაქმებისთვის 30 წლამდე ასაკობრივი ზღვრის დაწესება წარმოადგენს ასაკის საფუძველზე განსხვავებულ მოპყრობას, რაც ეწინააღმდეგება დირექტივით დადგენილ თანაბარი მოპყრობის პრინციპს. სასამართლომ აღნიშნა, რომ მიუხედავად იმისა, რომ ასაკობრივი შეზღუდვის დაწესება შეიძლება ემსახურებოდეს ლეგიტიმურ მიზანს, როგორცაა, პოლიციის ოპერატიული შესაძლებლობების შენარჩუნება, განხილულ შემთხვევაში აღნიშნული ღონისძიება ვერ აკმაყოფილებს თანაზომიერების კრიტერიუმს და ის არ წარმოადგენს არც აუცილებელ და არც პროპორციულ საშუალებას დასახული მიზნის მისაღწევად.

მნიშვნელოვანი ამონარიდი გადაწყვეტილებიდან:

32 რაც შეეხება საკითხს, უშვებს თუ არა ძირითად საქმისწარმოებაში განსახილველი კანონმდებლობა ასაკის საფუძველზე განსხვავებულ მოპყრობას, უნდა გვახსოვდეს, რომ დირექტივის 2000/78 მე-2(1) მუხლი „თანაბარი მოპყრობის პრინციპს“ განმარტავს ისე, რომ სრულად გამორიცხავს რაიმე სახის პირდაპირ ან ირიბ დისკრიმინაციას ამ დირექტივის პირველ მუხლში მითითებულ რომელიმე საფუძველზე“. მე-2(2)(a) მუხლი ადგენს, რომ მე-2(1) მუხლის მიზნებისთვის, პირდაპირ დისკრიმინაციას ადგილი აქვს მაშინ, როდესაც ერთ პირს ნაკლებად ხელსაყრელ პირობებში აყენებენ ანალოგიურ პირობებში მყოფ სხვა პირთან შედარებით, პირველ მუხლში მითითებული ნებისმიერი საფუძველით.

[...]

35 პირველ რიგში, დირექტივის 2000/78 მე-4(1) მუხლის ფორმულირების თანახმად, „წევრ სახელმწიფოებს შეუძლიათ დაადგინონ, რომ [ამ დირექტივის] პირველ მუხლში მითითებულ ნებისმიერ საფუძველთან დაკავშირებულ მახასიათებელზე დაფუძნებული განსხვავებული მოპყრობა არ წარმოადგენს დისკრიმინაციას, როდესაც კონკრეტული პროფესიული საქმიანობის ხასიათიდან ან მისი განხორციელების კონტექსტიდან გამომდინარე, ასეთი მახასიათებელი წარმოადგენს ნამდვილ და განმსაზღვრელ პროფესიულ მოთხოვნას, იმ პირობით, რომ მიზანი ლეგიტიმურია, ხოლო მოთხოვნა – პროპორციული.“

[...]

37 დამკვიდრებული სასამართლო პრაქტიკის თანახმად, გარკვეული ფიზიკური შესაძლებლობების ფლობა ასაკთან დაკავშირებული ერთ-ერთი მახასიათებელია (იხ., გადაწყვეტილებები საქმეზე *Wolf*, EU:C:2010:3, პუნქტი 41 და *Prigge and Others*, EU:C:2011:573, პუნქტი 67).

[...]

39 მართალია, ზოგიერთი მოვალეობა, როგორცაა, მოქალაქეებისთვის დახმარების გაწევა ან საგზაო მოძრაობის კონტროლი, სავარაუდოდ, არ მოითხოვს ფიზიკური ძალის გამოყენებას, მაგრამ ფაქტია, რომ ადამიანებისა და ქონების დაცვასთან დაკავშირებული დავალებები, დამნაშავეების დაპატიმრება და დაკავება, ასევე დანაშაულის პრევენციის მიზნით პატრულის ჯგუფის მოქმედება შეიძლება მოითხოვდეს ფიზიკური ძალის გამოყენებას.

40 ამ უკანასკნელი მოვალეობების ხასიათი ნამდვილად მოითხოვს კონკრეტულ ფიზიკურ შესაძლებლობებს, იმდენად, რამდენადაც ამ მოვალეობების შესრულებისას ფიზიკურ ნაკლოვანებებს შეიძლება არსებითი შედეგები ჰქონდეს არა მხოლოდ თავად პოლიციის თანამშრომლებისთვის, არამედ საზოგადოებრივი წესრიგის შენარჩუნებისთვისაც (იხ., ამ მიზნით, საქმე *Prigge and Others*, EU:C:2011:573, პუნქტი 67).

41 აქედან გამომდინარეობს, რომ კონკრეტული ფიზიკური შესაძლებლობების ფლობა შეიძლება ჩაითვალოს „ნამდვილ და განმსაზღვრელ პროფესიულ მოთხოვნად“ დირექტივის 2000/78 მე-4(1) მუხლის მნიშვნელობით, ადგილობრივი პოლიციის თანამშრომლად დასაქმების მიზნებისთვის.

42 ძირითად საქმისწარმოებაში განხილული კანონმდებლობით დასახულ მიზანთან დაკავშირებით, ესპანეთის მთავრობამ განაცხადა, რომ ადგილობრივ პოლიციაში დასაქმებისთვის ასაკობრივი ზღვრის 30 წლით განსაზღვრისას, კანონი [ესპანეთის შიდა საკანონმდებლო აქტი] ადგილობრივი პოლიციის სამსახურის ოპერატიული შესაძლებლობებისა და სათანადო ფუნქციონირების დაცვას ისახავს მიზნად, რათა ახლად დაქირავებულმა თანამშრომლებმა შეძლონ ფიზიკურად უფრო მძიმე დავალებების შესრულება მათი კარიერის შედარებით ხანგრძლივი პერიოდის განმავლობაში.

[...]

44 ამგვარად, აშკარაა, რომ პოლიციის სამსახურის ოპერატიული შესაძლებლობებისა და სათანადო ფუნქციონირების უზრუნველყოფაზე ზრუნვა წარმოადგენს ლეგიტიმურ მიზანს დირექტივის 2000/78 მე-4(1) მუხლის მნიშვნელობით (იხ., ამ მიზნით, საქმე *Wolf*, EU:C:2010:3, პუნქტი 39).

45 თუმცა, ასაკობრივი ზღვრის დადგენისას, აუცილებელია განისაზღვროს ძირითად საქმისწარმოებაში განსახილველი ეროვნული კანონმდებლობა აწესებდა თუ არა ისეთ მოთხოვნას, რომელიც თანაზომიერია, იმ გაგებით, რომ იგი შესაფერისია დასახული მიზნის მისაღწევად და არ სცილდება მის მისაღწევად აუცილებელ ფარგლებს.

[...]

55 აღსანიშნავია, რომ [...] ადგილობრივი პოლიციელების თანამდებობებისთვის განკუთვნილი კონკურსის განაცხადი [...] მოითხოვს, რომ განმცხადებლებს ჰქონდეთ „შესაბამის თანამდებობასთან

დაკავშირებული მოვალეობების შესრულებისა და ამ განცხადებაში მითითებული ფიზიკური ტესტების ჩაბარებისთვის შესაფერისი ფიზიკური და ფსიქიკური მომზადების დონე“. აღნიშნული გულისხმობს მკაცრ, შესარჩევ ფიზიკურ ტესტებს, რაც, განმხილველი სასამართლოს აზრით, ნაკლებად სავალდებულო ფორმით, ვიდრე მაქსიმალური ასაკობრივი ზღვრის დადგენაა, შესაძლებელს გახდის იმ მიზნის მიღწევას, რომელიც გულისხმობს ადგილობრივი პოლიციის თანამშრომლების ფიზიკური მომზადების იმ კონკრეტული დონის უზრუნველყოფას, რომელიც საჭიროა მათი პროფესიული მოვალეობების შესასრულებლად.

[...]

56 გარდა ამისა, საქმის მასალებში ან სასამართლოსთვის წარდგენილ წერილობით კომენტარებში არაფერი მიუთითებს იმაზე, რომ ადგილობრივი პოლიციის სამსახურის ოპერატიული შესაძლებლობებისა და სათანადო ფუნქციონირების უზრუნველყოფასთან დაკავშირებული მიზანი აუცილებელს ხდის კონკრეტული ასაკობრივი სტრუქტურის შენარჩუნებას, რაც, თავის მხრივ, მოითხოვს მხოლოდ 30 წლამდე ასაკის თანამდებობის პირების დაქირავებას.

57 ამ მოსაზრებებიდან გამომდინარეობს, რომ ასეთი ასაკობრივი ზღვრის დადგენით [ესპანეთის] კანონი არათანაზომიერ მოთხოვნას აწესებდა.

[...]

74 ამ ვითარებაში [...] დირექტივის 2000/78 მე-2(2), მე-4(1) და მე-6(1)(c) მუხლები უნდა განიმარტოს ისე, რომ უნდა გამოირიცხოს ისეთი ეროვნული კანონმდებლობა, როგორც ძირითად საქმისწარმოებაშია, რომელიც ადგილობრივი პოლიციის თანამშრომლების დასაქმებისთვის მაქსიმალურ ასაკად 30 წელს აწესებს .

ეროვნული კანონმდებლობის ნორმის ევროკავშირის კანონმდებლობასთან დაახლოების საფუძველი	საქართველოსა და ევროკავშირს შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმების XXX დანართი
ევროკავშირის სამართლებრივი აქტი, რომელთანაც მოხდა ეროვნული ნორმის დაახლოება	საბჭოს 2000 წლის 27 ნოემბრის დირექტივა 2000/78/EC, რომელიც დასაქმებისა და შრომითი საქმიანობის საკითხებთან მიმართებით აყალიბებს თანაბარი მოპყრობის ზოგად სტრუქტურას
ევროკავშირის დებულება	დირექტივის 2000/78 მე-2(2), მე-4(1) და მე-6(1)(გ) მუხლები
ეროვნული ნორმა, რომლის დაახლოება ევროკავშირის სამართლებრივ აქტთან უკვე მოხდა	საქართველოს ორგანული კანონი „საქართველოს შრომის კოდექსი“ მე-4 მუხლის 1-3 პუნქტები და მე-6 მუხლი <i>(სარეგისტრაციო კოდი: 270000000.04.001.016012; 17/09/2024 კონსოლიდირებული ვერსია)</i>
საკვანძო ტერმინი	დისკრიმინაცია ასაკის ნიშნით
CJEU-ს პრეცედენტული სამართალი	2014 წლის 13 ნოემბრის სასამართლო გადაწყვეტილება (მეორე პალატა), Mario Vital Pérez v Ayuntamiento de Oviedo, C-416/13, ECLI:EU:C:2014:2371.

ინფორმაცია დამუშავებულია საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს ევროკავშირის სამართლის დეპარტამენტის მიერ, ევროკავშირის მართლმსაჯულების სასამართლოს გადაწყვეტილებათა

ანალიზის საფუძველზე. ანალიზი განკუთვნილია მხოლოდ საინფორმაციო და საგანმანათლებლო მიზნებისთვის და არ ასახავს რომელიმე ორგანიზაციის, დაწესებულების ან სუბიექტის შეხედულებებს.